

Vi förstod genast att det var viktigt att ta tillvara den gamla fabriksgrinden och de fundament och pelarrester av armerad betong som ännu inte var borttransporterade. Idén föddes till att de skulle fungera som stödjepunkter för vårt bild- och textberättande.

DIALOG

I dialog med Stefan Grundström, ombud för Timrå kommun i miljöprojektet, kom vi överens om att entreprenörerna skulle spara de balkar, rör och rälsbitar som skulle kunna användas som stolpar till skyltarna. Även andra spår av industriverksamheten i form av grunder, fundament och kajkonstruktioner skulle sparas och lyftas fram i den slutliga utformningen av friluftsområdet.

Dialogen utvecklades och våra konstnärliga tankar om samspel mellan form och innehåll fick näring. Beträktaren skulle stå på den plats som skyltarna med fotografierna är vända emot. De framgrävda skrotresterna, som skyltarna skulle monteras på, kunde användas för att förstärka upplevelsen av industrihistorien på platsen. Den mindre skrotsamling vi fick ihop blev verkligen fynd i våra ögon. Med utgångspunkt från motivet i varje fotografi valde vi ut de rör och balkar som passade in, såväl i tid, som plats. Fotoutställningen utvecklades och fick form av en installation.

HANDBILADE BJÄLKAR

Vid spillvattenbäcken fanns två brofundament av betong kvar. De togs tillvara och en gångbro byggdes för att man lätt skulle kunna ta sig över bäcken. I de förorenade markskikten, nära stranden vid spillvattenbäcken, hittade grävmaskinsförarna de kraftiga handbilade bjälkarna. De hade spår av brand på ytan, troligen efter sågverksbranden år 1900.

Fotografierna från detta år, med det återuppbyggda sågverket och de bärande konstruktionerna för högbanan, födde idén till ytterligare en installation. Högbanekrysset står nu på den plats där sågverket fanns. Det avtäcktes under invigningsceremonin av rekreationsområdet Fagerstranden, den 1 september 2012 av landshövding Bo Källstrand och kommunalrådet Ewa Lindstrand.

Anita & Gustaf Forssell
www.flygandehuset.se

oktober 2012

FAGERVIKS INDUSTRIHISTORIA MÖTER NUTIDEN

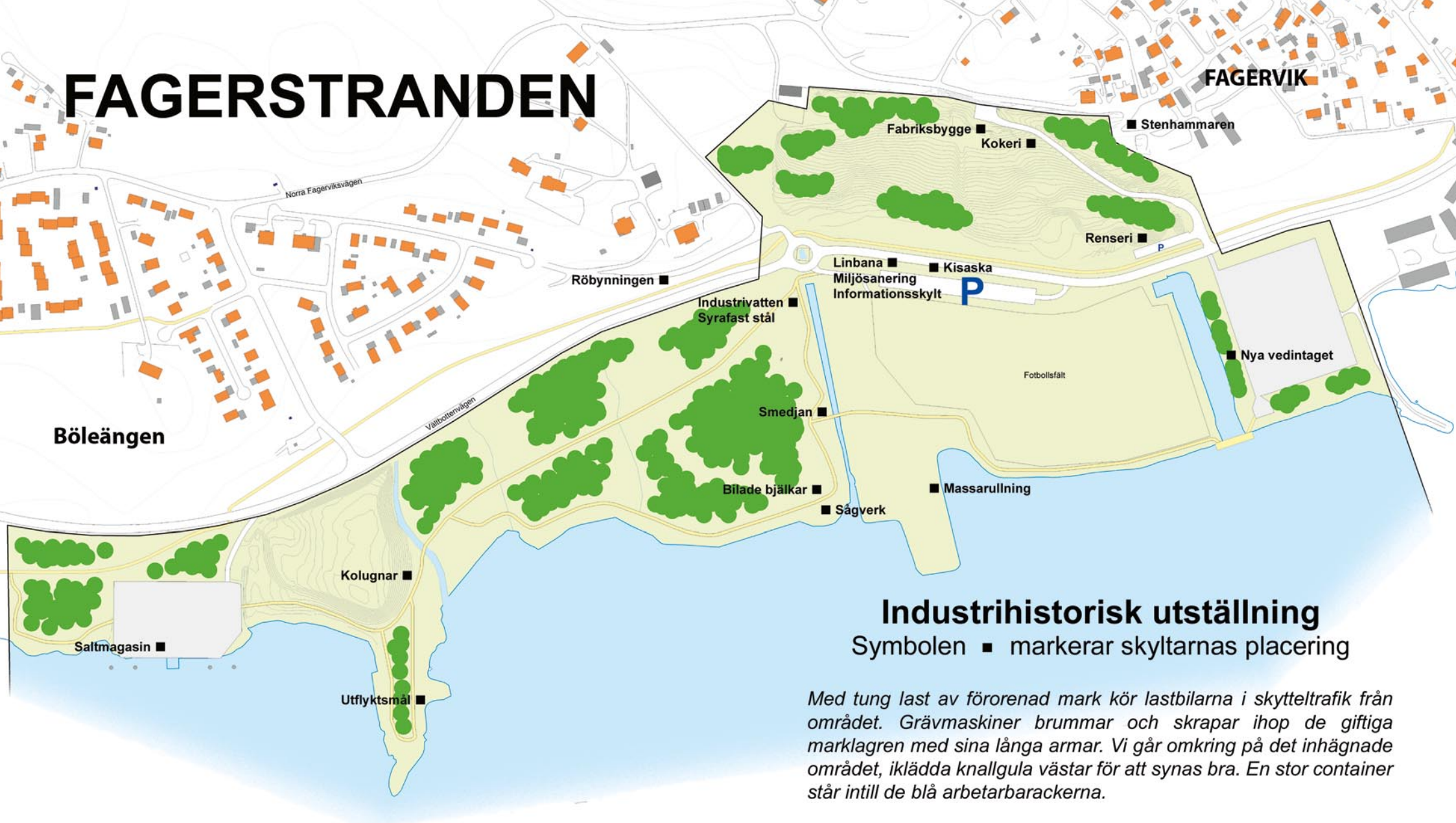
Uppdraget med att levandegöra industrihistorien i det nu sanerade fabriksområdet var en utmaning. Fagerviks fabriksområde skulle bli ett rekreationsområde för allmänheten. En plats att kunna ströva runt och koppla av i. Vår grundidé blev att placera ut stora glasskyltar med fotografier och förklarande text i naturen. Från arbetet med boken *"Wifstavarfs arbetares historia"* hade vi redan en kunskap om industriplatsens historia och vilka fotografier som fanns tillgängliga i SCA:s och Länsmu-seets bildarkiv.

Vidare tog Gustaf kontakt med sina gamla arbetskamrater på Östrand och de fackliga kamrater som han visste hade arbetat på Fagerviksfabriken. Med hjälp av tidningsartiklar i Dagbladet och Sundsvalls Tidning fick vi kontakt med Fagerviksbor, som hade gamla fotografier och berättelser att dela med sig av.

GLASSKYLTAR

Vår idé med glasskyltar var att de skulle placeras där fotografierna var tagna. De skulle, i möjligaste mån, innehålla något som fortfarande finns kvar i nutid och som det går att relatera sig till. Glasskyltar är inbjudande från både fram- och baksida då fotografierna syns rakt igenom. De är dubbla och tillverkade i härdat, laminerat säkerhetsglas. Fotografierna är kopierade och inbrända mellan glaset.

FAGERSTRANDEN

Industrihistorisk utställning

Symbolen ■ markerar skyltarnas placering

Med tung last av förorenad mark kör lastbilarna i skytteltrafik från området. Grävmaskiner brummar och skrapar ihop de giftiga marklagren med sina långa armar. Vi går omkring på det inhägnade området, iklädda knallgula västar för att synas bra. En stor container står intill de blå arbetarbarackerna.

Stefan har ringt och talat om att vi kan komma och titta i den, för att se, om det finns något vi kan använda till fästen för skyltarna. En grävmaskin med stor gripklo kommer farande och föraren börjar plocka upp innehållet i containern. Järnbalkar, gjutjärnsrör, rälsbitar, förvridna stålrör plockas upp och läggs på marken framför oss. Vilka fynd! säger vi till varandra.